

**НАЦИОНАЛНА АКАДЕМИЯ ЗА ТЕАТРАЛНО И
ФИЛМОВО ИЗКУСТВО „КРЪСТЪО САРАФОВ” - СОФИЯ
ФАКУЛТЕТ „СЦЕНИЧНИ ИЗКУСТВА”**

СТАНОВИЩЕ

От Проф. Д-р Любомир П. Гърбев – преподавател в Катедра по „Сценична реч” и член на научното жури определено със Заповед № 1114/18.06.2024 г. на РЕКТОРА на ЮЗУ „Неофит Рилски“ на основание чл. 9 от ЗРАСРБ, чл.30, ал.3 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, чл.4, ал.3 от Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“ и решение на ФС на Факултет по изкуствата Протокол №12/18.05.2024г./ във връзка с провеждането на защита на дисертационен труд на тема:

**“От театрална пиеса към киносценарии. Адаптация
на драматургичния текст”**

Кандидат - Димо Пенчев Димов, докторант редовна форма на обучение в катедра „Телевизионно, театрално и киноизкуство“ при Факултет по изкуствата за присъждане на ОНС „Доктор“ по научна специалност Кинознание, киноизкуство и телевизия, професионално направление 8.4 Театрално и филмово изкуство, област на висше образование 8.

Предложеният ми за становище дисертационен труд **“От театрална пиеса към киносценарии. Адаптация на драматургичния текст”** на кандидата за присъждане на образователна и научна степен „Доктор” Димо Пенчев Димов, както и предложените документи и публикации събират необходимите 30 т., които се изискват от ЗВО относно пристъпването към защитата и присъждането на научна степен на кандидатът.

Познавам бегло кандидата Димо Димов, от кратките срещи по изпити и случайни срещи. Държа обаче да подчертая, че бях на премиерата му /за съжаление не помня заглавието и автора/ в ДТ „Рачо Стоянов“ – Габрово през далечната 1997. В разговор с актьорите те не скриха респекта и изненадата си от младия режисьор респектирал ги с дълбочинната на

анализа и възискателността си при реализирането на дебютният си театрален проект. В настоящият момент разбирам че се реализира успешно в областите на Цялостна организация и подготовка на театрални представления, Педагогическа работа в катедра Театър, Телевизия и Киноизкуство на ЮЗУ „Неофит Рилски“-Благоевград.

Съдържанието на предложениия дисертационен труд с общ обем 180 страници - е подредено в **Увод**, четири глави -

ПЪРВА ГЛАВА. ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА НА ПРЕДЛОЖЕНАТА ТЕЗА – ПРИЛИКИ И РАЗЛИКИ В ПОДХОДА НА АДАПТАЦИЯ ЗА ТЕАТЪР И КИНО ПРИ РАЗГРАНИЧАВАНЕ НА СЪОТВЕТНИТЕ СПЕЦИФИКИ;

ВТОРА ГЛАВА. АДАПТАЦИЯ ПО ШЕКСПИРОВА ДРАМАТУРГИЯ;

ТРЕТА ГЛАВА. АДАПТАЦИЯ НА ПИЕСИ ОТ СЪВРЕМЕННИ АВТОРИ;

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА. Българският опит;

Заключение; БИБЛИОГРАФИЯ; ФИЛМОГРАФИЯ.

Запознавайки се с дисертационния труд на Димо Димов останах респектиран от избора на темата и приложимостта на изводите му, особено за тръгващите из дебрите на киното студенти. Може би поради липсата на положителни и трайни резултати в българското кино... За разлика от киноиндустрията в Англия - „...още през 1898 г. се снима „Макбет“, кратък, ням филм, с Джонстън Форбс-Робъртсън в главната роля. От тогава да днес са снимани над 1500 продукции като за най-известните заглавия като „Хамлет“ и „Ромео и Жулиета“ те надхвърлят 100 за всяко едно от заглавията“ /50 стр./

Наистина проблемите с успешната кино-интерпретацията на драматургичен сценичен текст са безкрайни и сложни с техните характерните особености, специфичните изисквания и законите, на които се подчиняват този вид адаптация като задължителен етап при екранизацията на един драматически текст, а това автора приема като цел, още в увода на труда си - да се открие и посочи възможен методологичен модел (ако има такъв) за транспониране/трансфер на театрална пиеса в

киносценарий по пътя на изпълнение на художествено творческите задачи. Автора обобщава - *Приносите на дисертационния труд са в полето, както на театралната, така и кино теория. Представяват комплексно указание, наръчник за студенти и начинаещи режисьори, пред които стои творческата задача „адаптация на театрална пиеса за кино“.* Наред с това въз основа на своята интердисциплинарност може да бъде полезна и за професионалисти от театъра, които разширяват творческия си кръгозор в областта на кинематографа. Погледнато аналитично приносите могат да бъдат поделени в следните основни направления – според мен с най-реален принос са - *Разглежда адаптацията на театрална пиеса в методологичен контекст, предложени са универсални методологични решения въз основа на интердисциплинарен синтез от достиженията на водещи автори, теоретици и педагози в областта на киното и театъра.*/126 стр./ В този ред на мисли струва ми се да се подчертае и обратния процес – от оригинални кино сценарии да се пресъздаде театрално-сценичен процес и резултат – опити който доста често се използват в педагогическата практика, както и множество от спектаклите на Теди Москов и др. Но не бива да се игнорира и останалите приноси, които ги определя кандидата Димо Димов –

1. В българската теория и история на киното и театъра няма изследване с подобна дълбочина и обем

2. От режисьорска гледна точка са анализирани проблемите при процеса на адаптация на драматическо произведение в киносценарий.

3. Дисертационният труд събира на едно място и синтезира писаното по въпроса, което в голямата си част представлява малка по обем фрагментирана информация.

4. Изтъква значимостта на адаптацията на театралната пиеса като принос в многообразието на кинематографичния репертоар.

Препоръчвам реализирането на този труд на книжен-електронен носител, като автора да обърне внимание и съкрати част от „бъбривостта“, участниците в интервютата им, дори извън темата на този труд, представени в приложенията.

Считам, че предложеният ми за становище дисертационен труд **“От театрална пиеса към киносценарии. Адаптация на драматургичния текст“** отговаря на всички изисквания за научно-теоретичен, актуален и приложим труд и препоръчвам на уважаемото жури на Димо Пенчев Димов, да се присъди на образователната и научна степен „Доктор“. Гласувам с „ДА“!

С уважение
/Проф. Д-р Любомир Гърбев/

OPINION

By Prof. Dr. Lyubomir P. Garbev - lecturer in the Department of "Stage Speech" and member of the scientific jury determined by Order No. 1114/18.06.2024 of the RECTOR of the Neophyte Rilski University of Applied Sciences on the basis of Art. 9 of the ZRASRB, art. 30, para. 3 of the Regulations for the implementation of the ZRASRB, art. 4, para. 3 of the Internal rules for the development of the academic staff at the South-West University Neofit Rilski, Blagoevgrad, and decision of the FS of the Faculty of Arts Protocol No. 12 /18.05.2024/ in connection with the defense of a dissertation on the topic:

"From theater plays to film scripts. Adaptation of the dramatic text"

Candidate - Dimo Penchev Dimov, full-time doctoral student in the Department of "Television, Theater and Film Art" at the Faculty of Arts for the award of the National Academy of Sciences "Doctor" in the scientific specialty Cinema Studies, Cinema Art and Television, professional direction 8.4 Theater and film art, field of higher education 8.

My thesis proposal for opinion **"From theater play to film scripts. Adaptation of the dramaturgical text"** of the candidate for the award of the educational and scientific degree "Doctor" Dimo Penchev Dimov, as well as the proposed documents and publications collect the necessary 30 points, which are required by the Higher Education Institution regarding proceeding to the defense and awarding of the scientific degree to the candidate.

Познавам бегло кандидата Димо Димов, от кратките срещи по изпити и случайни срещи. Държа обаче да подчертая, че бях на премиерата му /за съжаление не помня заглавието и автора/ в ДТ „Рачо Стоянов“ – Габрово през далечната 1997. В разговор с актьорите те не скриха респекта и изненадата си от младия режисьор респектирал ги с дълбочинната на анализа и вискателността си при реализирането на дебютният си театрален проект. В настоящият момент разбирам че се реализира успешно в областите на Цялостна организация и подготовка на театрални

представления, Педагогическа работа в катедра Театър, Телевизия и Киноизкуство на ЮЗУ „Неофит Рилски“-Благоевград.

I vaguely know the candidate Dimo Dimov, from short meetings on exams and casual meetings. However, I have to emphasize that I was at its premiere (unfortunately, I don't remember the title and the author) at the Racho Stoyanov theater in Gabrovo in 1997. In a conversation with the actors, they did not hide their respect and surprise from the young director who respected them with the depth of his analysis and demandingness in the realization of his debut theater project. At the present moment, I understand that it is being successfully implemented in the areas of Overall organization and preparation of theatrical performances, Pedagogical work in the Department of Theater, Television and Film Arts of the South-West University Neofit Rilski, Blagoevgrad.

The content of the proposed dissertation with a total volume of 180 pages - is arranged in **Introduction**, four chapters -

FIRST CHAPTER. THEORETICAL JUSTIFICATION OF THE PROPOSED THESIS - SIMILARITIES AND DIFFERENCES IN THE THEATER AND CINEMA ADAPTATION APPROACH WHEN DELIMITING THE RELEVANT SPECIFICITIES;

SECOND CHAPTER. ADAPTATION OF SHAKESPEARE'S DRAMATURGY;

CHAPTER THREE. ADAPTATION OF PLAYS BY CONTEMPORARY AUTHORS; CHAPTER FOUR. The Bulgarian experience;

Conclusion; BIBLIOGRAPHY; FILMOGRAPHY.

Getting acquainted with the thesis difficult Dimo Dimov, I remained respected by the choice of the topic and the applicability of his conclusions, especially for students who are going through the wilds of cinema. Perhaps due to the lack of positive and lasting results in Bulgarian cinema... In contrast to the film industry in England - "...back in 1898 Macbeth was filmed, a short, silent film, with Johnston Forbes-Robertson in the lead role. From then to today, more than 1500 productions have been filmed, such as for the most famous titles such

as "Hamlet" and "Romeo and Juliet", they exceed 100 for each of the titles" /50 pages/едно от заглавията“ /50 стр./

Indeed, the problems with the successful cinematic interpretation of a dramatic stage text are endless and complex with their characteristic features, specific requirements and laws to which this type of adaptation obeys as a mandatory stage in the screenplay of a dramatic text, and this the author takes as a goal, more in the introduction of his work - to highlight and indicate a possible methodological model (if any) for the transposition/transfer of a theater play into a film script in the way of performing the artistic creative tasks. The author summarizes- *The contributions of the dissertation work are in the field of both theater and cinema theory. They represent a complex instruction, a handbook for students and novice directors facing the creative task of "adaptation of a theater play for cinema". In addition, based on its interdisciplinarity, it can also be useful for theater professionals who are expanding their creative horizons in the field of cinematography. From an analytical point of view, the contributions can be divided into the following main directions - in my opinion, the most real contribution is - Considers the adaptation of a theater play in a methodological context, universal methodological solutions are proposed based on an interdisciplinary synthesis of the achievements of leading authors, theorists and educators in the field of cinema and theater.*/126 p./

In this line of thought, it seems to me that the reverse process should also be emphasized - from original movie scripts to recreate a theatrical-scenic process and result - attempts that are quite often used in pedagogical practice, as well as many of Teddy Moskov's performances and others. But one should not ignore the other contributions that candidate Dimo Dimov defines -

1. In the Bulgarian theory and history of cinema and theater, there is no research with similar depth and volume

2. From the director's point of view, the problems in the process of adapting a dramatic work into a screenplay are analyzed.

3. The dissertation collects in one place and synthesizes what has been written on the issue, which for the most part represents a small amount of fragmented information.

4. Emphasizes the significance of the adaptation of the theatrical play as a contribution to the diversity of the cinematographic

I recommend the realization of this work in a book-electronic medium, with the author paying attention and shortening some of the "chattiness", the participants in their interviews, even outside the topic of this work, presented in the appendices.

I believe that my thesis proposal "**From theater play to film scripts. Adaptation of the dramatic text**" meets all the requirements for a scientific-theoretical, current and applicable work and I recommend to the respected jury of Dimo Penchev Dimov to award the educational and scientific degree "Doctor". I vote YES!

Sincerely
/Prof. Dr. Lubomir Garbev/